

ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОКОРПОРАТИВНОГО ОБЛІКУ КОМПАНІЇ-АВТОДИЛЕРА

Антоненко Н.В., Національний транспортний університет, м. Київ, Україна

ORGANIZATION OF INTERNAL CORPORATE ACCOUNTING CAR COMPANY-DILER

Antonenko N.V., National Transport University, Kiev, Ukraine

ОРГАНИЗАЦИЯ ВНУТРИКОРПОРАТИВНОГО УЧЕТА КОМПАНИИ-АВТОДИЛЕРА

Антоненко Н.В., Национальный транспортный университет, г. Киев, Украина

Постановка проблеми. В сучасних умовах розвитку економіки різних країн світу все частіше в автобізнесі зустрічається об'єднання марок компаній-дилерів під один бренд, тобто управляючу компанію. Дана практика також застосовується в Україні. На даний час в системі корпоративного управління в Україні немає досконалого методологічного підґрунтя та регулюючої законодавчої бази, але її впровадження є одним з визначальних факторів успішної діяльності підприємств та запорукою розвитку економіки країни в майбутньому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розробку системи внутрішньокорпоративного контролю зроблений у працях таких відомих українських дослідників, як М.Т. Білуха [1], Ф.Ф. Бутинень [2, 3], С.Ф. Голов [4], Л.В. Нападівська [5], М.С. Пушкарь [6] та ін. Але питання корпоративного обліку ними досліджено недостатньо повно.

Поняття «внутрішньокорпоративний контроль» на законодавчому рівні не розкривається, але на практиці активно використовується. Так, на думку Д. Котуа, внутрішньокорпоративний контроль являє собою можливість визначати результати управлінської діяльності у тій частині, яка відноситься до розробки політики корпорації [7]. А.А. Щербачов зазначає, що «внутрішньокорпоративний контроль слід розуміти, як перевірку особами, що наділені контрольними повноваженнями, відповідності прийнятих рішень нормам законодавства чи установчих документів, і навіть виконання прийнятих рішень» [8].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Нерідко вчені невірно ототожнюють поняття «корпоративного контролю» з окремим етапом управління корпорацією як певного процесу, в той час, коли термін «управління» розкривається через такі його функції, як планування, організація, координація та облік. В юридичній літературі, де розглядаються питання управління, поняття корпоративного контролю визначається через термін «нагляд».

Метою статті є дослідження основних проблем розробки й вдосконалення існуючих систем та методик внутрішньокорпоративного обліку в автодилерських центрах.

Виклад основного матеріалу. Ефективне внутрішньокорпоративне управління відіграє важливу роль у формуванні системи певних правил і поведінки між зацікавленими сторонами. Воно спрямоване на максимізацію прибутку, зростання капіталізації компанії й підвищення конкурентоспроможності суб'єкта господарювання. Створення вдалої внутрішньокорпоративної системи управлінського, бухгалтерського та податкового обліку – це кропіткий, творчий процес, що вимагає від розробників цієї системи не тільки знань у сфері теорії та методології обліку, а й навиків вирішення управлінських задач.

Для отримання точної облікової інформації про діяльність групи компанії як єдиного економічного організму необхідна стандартизована для всіх учасників компанії система обліку й підготовки звітності. Вирішення даного завдання можливе шляхом розробки єдиної облікової політики, що має на меті комплекс правил, процедур, а також методик, які регламентують порядок збору, обробки та надання показників господарської діяльності з метою забезпечення керівництва компанії, контролюючих органів та інших користувачів оперативною, прозорою, повною, уніфікованою та достовірною інформацією про фінансовий стан та результат діяльності корпорації.

Управління внутрішньою фінансовою діяльністю корпоративних підприємств відноситься до оперативного фінансового менеджменту. При цьому компанії використовують специфічні моделі й структури, що обираються з урахуванням досягнення оптимального розміщення й управління фінансовими ресурсами в глобальному масштабі. В компаніях-автодилерах найменш поширеним є децентралізований менеджмент, який полягає у наступному: кожне підприємство-філія самостійно приймає рішення та здійснює управління всіма фінансовими потоками. При централізованій системі управління кожне підприємство-філія підтримує мінімальний фінансовий баланс лише на господарські потреби. Всі інші грошові потоки концентруються на рівні головної компанії, що дає змогу мінімізувати економічні ризики й зменшити витрати на зовнішнє залучення грошових коштів. Прикладом централізованих організаційних структур в Україні можуть слугувати системи управління таких компаній-автодилерів, як ТОВ «ВіДі Груп» (рис.1) та ТОВ «Віннер Автомобілів».

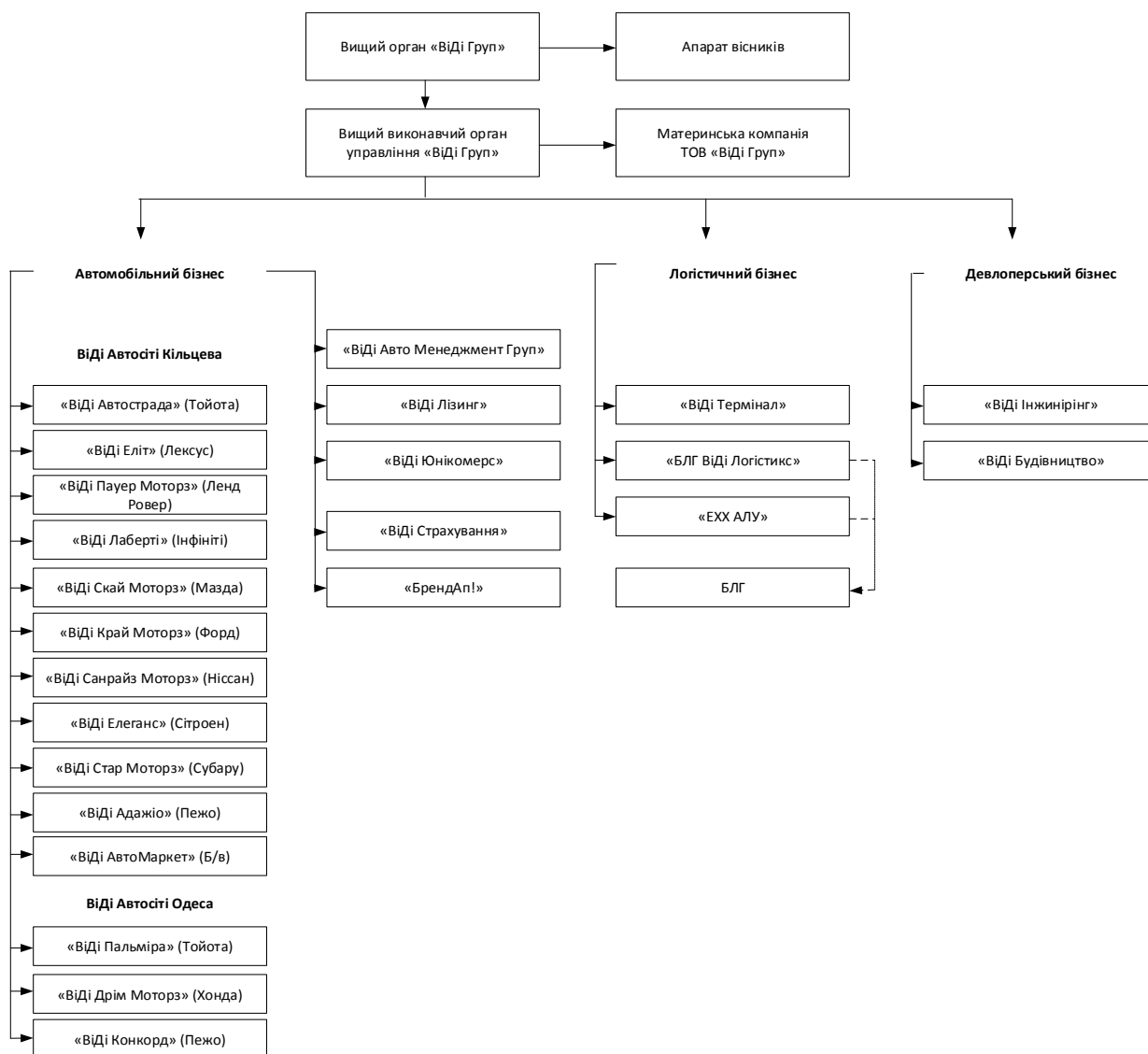

Рисунок 1 – Корпоративна структура управління ВіДі Груп

Система бухгалтерського обліку є певною забезпечувальною ланкою в системі внутрішньокорпоративного управління, тому вона призначена для впорядкування вхідної та вихідної інформації відповідно до конкретних потреб управління. Внутрішня ж структура бухгалтерського обліку змінюється відповідно до напрямку своєчасного забезпечення та отримання у повному обсязі вихідної інформації, що призначена для застосування різними користувачами. Крім того, така взаємодія бухгалтерського обліку й корпоративного управління забезпечує не тільки належні умови роботи підприємств-членів корпорації, а й передбачає створення особливих внутрішніх управлінських структур, що сприяють ефективному функціонуванню групи підприємств,

забезпечують прозорість інформації про господарську діяльність корпорації за допомогою облікової політики та звітності.

Розвиток бухгалтерського обліку набуває ознак корпоративного, за якого базові основи економічних наук орієнтуються на пошук рішень, які сприяють поглибленню об'єднуючих процесів у сфері управління, а також посиленого взаємозв'язку бухгалтерського обліку із такими процесами як планування, контроль і аналіз, що слугує вихідним критерієм розробки нових засад удосконалення обліку, як основи інформатизації.

Існує два шляхи перетворення фінансової звітності членів корпорації у відповідність до однієї облікової політики – адміністративно-регулювальний та організаційно-технічний.

Перший передбачає затвердження і застосування в усіх організаціях корпорації єдиної облікової політики корпорації. При цьому слід зазначити, що на практиці це не завжди є можливим, оскільки характер діяльності певних дочірніх підприємств може суттєво відрізнятись від основних напрямів господарської діяльності головної організації та інших підприємств-членів корпорації. Наприклад, якщо до складу корпорації входять підприємства, які спеціалізуються на продажу автомобілів, післяпродажному сервісному обслуговуванні, а також кредитні, страхові, рекламні та логістичні організації, то відхилення від облікової політики корпорації виникають через економічні причини. Тоді конкретному підприємству, що входить до складу корпорації, слід застосовувати інший механізм ведення бухгалтерського обліку. Таким чином, в інтересах корпорації в рамках конкретної юридичної особи потрібно надавати перевагу економічній доцільності.

Окрім того, такий спосіб перетворення фінансової звітності всіх підприємств-членів корпорації у відповідність до однієї облікової політики, незважаючи на простоту його здійснення, характеризується цілою низкою недоліків. Головним недоліком вищезазначеного підходу є неврахування особливостей діяльності окремих підприємств-членів корпорації та особливостей ведення бухгалтерського обліку специфічних операцій, а також відсутність досвіду застосування нових методів та способів обліку, які могли використовуватись деякими членами корпорації. Іншим недоліком є те, що існуючі розбіжності податкового та бухгалтерського законодавства потребують від корпорації ведення подвійного обліку, що суттєво позначається на фінансовому результаті всієї корпорації. Так, з метою спрощення облікових процедур у більшості корпоративних членів-підприємств ведеться бухгалтерський облік, в якому застосовуються методи, способи та прийоми, передбачені податковим законодавством. Отже, бухгалтерський облік повинен вестись у всіх дилерських центрах корпорації за певним налагодженим механізмом та єдиними правилами в розрізі видів господарської діяльності, який передбачає поширення положень (стандартів), що пов'язані з організацією бухгалтерського обліку, у всіх структурних підрозділах (рис.2).

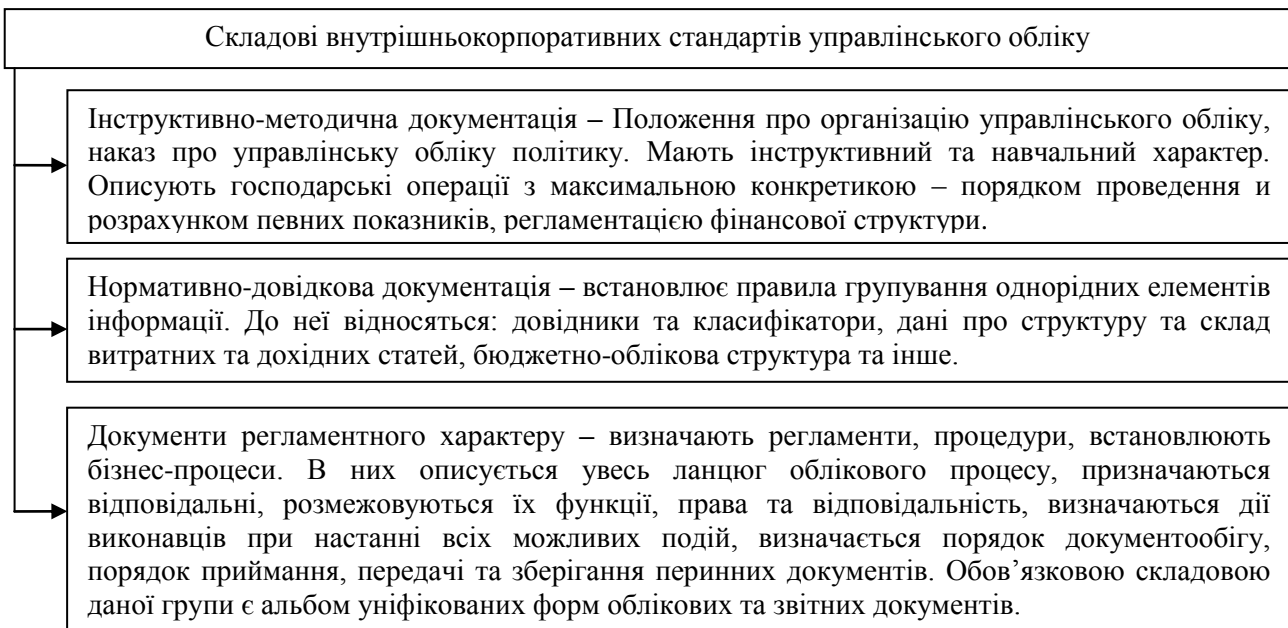

Рисунок 2 – Складові організації внутрішньокорпоративного обліку на підприємстві

Висновки та пропозиції. Взаємозв'язок систем бухгалтерського обліку й корпоративного управління, роль та місце облікової політики в корпоративному управлінні, а також завдання облікової політики, як складової частини методології бухгалтерського обліку корпорації та корпоративного управління, визначають етапи процесу формування облікової політики. Облікова політика підприємства при цьому являє собою початковий процес у системі інформаційного обороту та забезпечення певних функцій аналізу, контролю, планування для прийняття відповідних управлінських рішень. Вищезазначені обставини зумовлюють дотримання достовірності та якості облікових процедур, що переорієнтовані з контрольних, розподільчих функцій на управлінські і сприяють підвищенню рівня якості системи корпоративного управління.

Через відсутність спеціального законодавства, присвяченого здійсненню внутрішньокорпоративного обліку, діяльність такого роду визначається, загалом, установчими документами суб'єктів господарювання.

Сучасний стан справ щодо запровадження внутрішньокорпоративного обліку не сприяє розвитку ефективного механізму здійснення контролю. А отже, назріває необхідність прийняття Закону України «Про корпоративні відносини», який в найкоротший термін врегулює питання корпоратизації в економіці країни, зокрема, в автобізнесі.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Белуха Н.Т. Теория бухгалтерского учета : учебник / М. Т. Белуха. - К.: Центр учебной литературы, 2007. – 690 с.
2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік / Ф. Ф. Бутинець та ін. – Житомир: ПП "Рута", 2009. – 912 с.
3. Теорія бухгалтерського обліку : підручник / Ф. Ф. Бутинець. – Вид. друге , доп. і перероб. - Житомир : ПП"Рута", 2000. – 637 с
4. Голов С.Ф. Креативний облік / С.Ф. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. – №1. – С. 32-41.
5. Нападівська Л.В. Внутрішньогосподарський контроль в ринковій економіці : монографія / Л.В. Нападівська. – Д.: Наука і освіта. – 2000. – 224 с.
6. Пушкар М.С. Креативний облік (створення інформації для менеджерів) : монографія. – Тернопіль, Карт-бланш, 2006. – 334 с.
7. Котуа Д. Банковский контроль над крупными корпорациями в США / Д. Котуа / пер с англ. ; М.: Экономическая литература, 1982. – 233 с.
8. Щербачев А.А. Правовое положение финансово-промышленных групп : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Александр Александрович Щербачев. – Волгоград, 2004. – 27 с.

REFERENCES

1. Belukha N.T. *Teoriya bukhalterskogo ucheta : uchebnik* [Theory of accounting]. – K.: Tsentr uchebnoy literatury Publ., 2007. – 690 p. (Rus).
2. Butinets F.F. *Bukhalterskiy finansovyy oblik : pidruchnyk* [Financial Accounting]. – Zhytomyr: Ruta Publ, 2009. – 912 p. (Ukr).
3. *Teoriia bukhalterskogo obliku : pidruchnyk* [Theory of accounting]]. – Zhytomyr: Ruta Publ, 2000. – 637 p. (Ukr).
4. Golov S.F. *Kreativnyy oblik* [Creative accounting] // *Buchalterskiy oblik i audit*. – 2011. – №1. – P. 32-41 (Ukr).
5. Napadovska L.V. *Vnutrishnogospodarskiy control v rynkoviy ekonomitsi : monografiia* [Internal control in a market economy]. – D.: Nauka i osvita. – 2000. –224 p. (Ukr).
6. Pushkar M.S. *Kreativnyy oblik (stvorennya informatsii dlia menezheriv) : monografiia* [Creative accounting (creating information for managers : monograph)] . – Ternopil, Kart-blansh, 2006. – 334 p. (Ukr).
7. Kotua D. *Bankovskiy control nad krupnymi korporatsiyami v SSHA* [Bank control of large corporations in the US]. M.: Ekonomicheskaya literature, 1982. – 233 p. (Rus).
8. Sherbachev A.A. *Pravovoe polozhenie finansovo-promyshlennykh grupp : avtoref. dis. ... kand. yur.nauk : 12.00.03* [The legal status of financial-industrial groups]. – Volgograd, 2004. 27 p. (Rus).

РЕФЕРАТ

Антоненко Н.В. Організація внутрішньокорпоративного обліку компанії-автодилера / Н.В.Антоненко // Управління проектами, системний аналіз і логістика. Науковий журнал: в 2 ч. Ч. 2: Серія: „Економічні науки” – К. : НТУ, 2014. – Вип. 14.

В статті визначена роль та місце облікової політики в корпоративному управлінні, а також сформульовані завдання облікової політики, як складової частини методології бухгалтерського обліку корпорації та корпоративного управління.

Об'єкт дослідження – процес організації внутрішньокорпоративного обліку компанії-автодилера.

Мета роботи – дослідити основні проблеми розробки й вдосконалення існуючих систем та методик внутрішньокорпоративного обліку в автодилерських центрах.

Метод дослідження – загальнонауковий метод теоретичного узагальнення, спостереження, абстрагування, формалізації, аналізу.

В результаті дослідження були виявлені складові організації внутрішньокорпоративного обліку на підприємстві, а також доведено, що існує два шляхи перетворення фінансової звітності членів корпорації у відповідність до однієї облікової політики – адміністративно-регульовальний та організаційно-технічний. Відзначено, що головним недоліком першого підходу є неврахування особливостей діяльності окремих підприємств-членів корпорації та особливостей ведення бухгалтерського обліку специфічних операцій, а також відсутність досвіду застосування нових методів та способів обліку, які могли використовуватись деякими членами корпорації. Обґрунтовано, що бухгалтерський облік повинен вестись у всіх дилерських центрах корпорації за певним налагодженим механізмом та єдиними правилами в розрізі видів господарської діяльності, який передбачає поширення положень (стандартів), що пов'язані з організацією бухгалтерського обліку, у всіх структурних підрозділах.

В статті доведено, що в сучасних умовах назріває необхідність прийняття Закону України «Про корпоративні відносини», який в найкоротший термін врегулює питання корпоратизації в економіці країни і, зокрема, в автобізнесі.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ВНУТРІШНЬОКОРПОРАТИВНИЙ ОБЛІК, АВТОДИЛЕР, ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА, КОРПОРАЦІЯ, КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ, ВНУТРІШНЬОКОРПОРАТИВНІ СТАНДАРТИ.

ABSTRACT

Antonenko N.V. Organization of internal corporate accounting car company-diler / Management of projects, system analysis and logistics. Science journal: In Part 2. Part 2: Series: "Economic sciences " - Kyiv: NTU, 2014. - Vol. 14.

The article defines the role and place of accounting policies in corporate governance and accounting policies formulate tasks as part of accounting methodology corporations and corporate governance.

The object of study - the process of internal corporate accounting company car dealers.

Purpose of work -to examine the main problems of development and improvement of existing systems and internal corporate accounting methods in the car dealer- ships company centers.

The method of research - scientific method of theoretical generalization, observation, abstraction, formalization, analysis.

In the studies were found components of internal corporate accounting in the enterprise, and proved that there are two ways of converting financial statements in conformity members of the corporation to one accounting policies - administrative and adjusting organizational and technical. It is noted that the main disadvantage of the first approach is ignoring features of individual enterprises member corporations and accounting features of specific transactions and lack of experience in the application of new accounting methods and techniques that could be used by some members of the corporation. Proved that accounting should be maintained at all dealerships for a particular corporation established mechanisms and the same rules in terms of economic activities involving spread positions (standards) related to the organization of accounting in all structural units.

The paper proved that in modern conditions looming need to take of the Law of Ukraine "About corporate relations", which in the shortest terms settle the question of corporatization in the economy, particularly in the automotive business.

KEY WORDS: INTERNAL CORPORATE ACCOUNTING, AUTO DEALERS, ACCOUNTING POLICIES CORPORATION, CORPORATE GOVERNANCE, INTERNAL CORPORATE STANDARDS.

РЕФЕРАТ

Антоненко Н.В. Организация внутрикорпоративного учета компании-автодилера / Н.В. Антоненко // Управление проектами, системный анализ и логистика. Научный журнал: в 2 ч. Ч. 2: Серия: „Экономические науки” – К. : НТУ, 2014. – Вип. 14.

В статье определена роль и место учетной политики в корпоративном управлении, а также сформулированы задачи учетной политики, как составной части методологии бухгалтерского учета корпорации и корпоративного управления.

Объект исследования – процесс организации внутрикорпоративного учета компании-автодилера.

Цель работы – исследовать основные проблемы разработки и совершенствования существующих систем и методик внутрикорпоративного учета в автодилерских центрах.

Метод исследования – общенаучный метод теоретического обобщения, наблюдения, абстрагирования, формализации, анализа.

В результате исследования были выявлены составляющие организации внутрикорпоративного учета на предприятии, а также доказано, что существует два пути преобразования финансовой отчетности членов корпорации в соответствии с учетной политикой: административно-регулирующий и организационно-технический. Отмечено, что главным недостатком первого подхода является невозможность учета особенностей деятельности отдельных предприятий-членов корпорации и особенностей ведения бухгалтерского учета специфических операций, а также отсутствие опыта применения новых методов и способов учета, используемых некоторыми членами корпорации. Обосновано, что бухгалтерский учет должен вестись во всех дилерских центрах корпорации в соответствии с отлаженным механизмом и едиными правилами в разрезе видов хозяйственной деятельности, предусматривающих распространение положений (стандартов) бухгалтерского учета во всех структурных подразделениях.

В статье доказано, что в современных условиях назревает необходимость принятия Закона Украины «О корпоративных отношениях», позволяющего в кратчайшие сроки урегулировать вопрос корпоратизации в экономике страны и, в частности, в автобизнесе.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: ВНУТРИКОРПОРАТИВНЫЙ УЧЕТ, АВТОДИЛЕР, УЧЕТНАЯ ПОЛИТИКА, КОРПОРАЦИЯ, КОРПОРАТИВНОЕ УПРАВЛЕНИЕ, ВНУТРИКОРПОРАТИВНЫЕ СТАНДАРТЫ.

АВТОР:

Антоненко Надія Василівна, Національний транспортний університет, старший викладач кафедри фінансів, обліку і аудиту, e-mail: nadejda2006@ua.fm, тел. +380963142206, Україна, 01010, м. Київ, вул. Суворова 1, к. 424.

AUTHOR:

Antonenko Nadiia, National Transport University, senior lecturer department of finance accounting and audit, e-mail: nadejda2006@ua.fm, tel. +380963142206 Ukraine, 01010, Kyiv, Suvorova str. 1, of. 424.

АВТОР:

Антоненко Надежда Васильевна, Национальный транспортный университет, старший преподаватель кафедры финансов, учета и аудита, e-mail: nadejda2006@ua.fm, тел. +380963142206, Украина, 01010, г. Киев, ул. Суворова 1, к. 424.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Чала Н.Д., доктор наук державного управління, доцент, Національний університет «Києво-Могилянська академія», зав. кафедрою, Київ, Україна.

Бідняк М.Н., доктор технічних наук, професор, Національний транспортний університет, зав. кафедрою менеджменту, Київ, Україна.

REVIEWER:

Chala N.D., Ph.D., Public Administration (Dr.), associate professor, National University «Kyjevo-Mogyljanska akademija», head of department, Kyiv, Ukraine.

Bidnjak M.N., Ph.D., Engineering (Dr.), professor, National Transport University, head of department of management, Kyiv, Ukraine.